

A NEM FORMÁLIS TANULÁSI KÖRNYEZETBEN SZERZETT TANULÁSI EREDMÉNYEK MÉRÉSÉHEZ ÉS ELISMERÉSÉHEZ SZÜKSÉGES RENDSZERMODELL KIDOLGOZÁSA

Farkas Éva

SZTE JGYPK Felnőttképzési Intézet

Kulcsszavak: nem formális tanulási környezet; tanulási eredmények; érvényesítés, elismerés

Előadásomban a nem formális tanulási környezetben szerzett „learning outcomes” méréséhez és elismeréséhez szükséges rendszermodell kidolgozására és alkalmazására irányuló kutatásom részeredményeit mutatom be. A 2013. szeptember és 2014. augusztus között megvalósuló kutatás célja a nem formális tanulási környezetben szerzett tanulási eredmények értékelésének, érvényesítésének, elismerésének és dokumentálásának módszertani vizsgálata, a mérés és értékelés sztenderdjeinek és modelljének kidolgozása a felnőttkori tanulás szektorában. A nem formális tanulási környezetben szerzett kompetenciák elismerésére vonatkozó folyamatoknak és eljárásoknak eltérő gyakorlata alakult ki Európában. A nemzetközi példák elemzése ugyanakkor azt mutatja, hogy az elismerési rendszerek ott működnek hatékonyan, ahol teret nyert a tanulási eredmény alapú megközelítés és létrejött a nemzeti képzési keretrendszer. Magyarországon ma már több stratégiai dokumentum és jogszabály is rögzíti az előzetesen megszerzett tudás elismerésének szükségességét, jelentős előrelépés mégsem történt ezen a területen.

Kutatásom során desk-research módszerrel feldolgoztam és összegeztem a nem formális és informális tanulás eredményének érvényesítéséhez kapcsolódó uniós és hazai szak- és felnőttképzésre vonatkozó jogi és stratégiai szabályozási helyzetképet. Külföldi példákat vizsgáltam annak érdekében, hogy összegyűjtsem a nem formális úton szerzett tanulási eredmények elismerésére vonatkozó jó és működő gyakorlatokat. Jelenleg a nem formális tanulási környezetben szerzett tanulási eredmények elismerési eljárásához nélkülözhetetlen módszertan megalkotásán dolgozom. Az elismerési eljárás lényege a különböző kontextusokban megszerzett tudás szabályozott eljárás során történő újraértékelése és beemelése a formális képzési program, illetve a foglalkozási standardok értelmezési keretei közé. A módszertan alapja a „learning outcomes”, amely új, eddig nem használt fogalom a magyar szak- és felnőttképzési terminológiájában. Ebben a kontextusban a hangsúly azon van, hogy az egyén milyen ismereteket, képességeket és kompetenciákat birtokol, függetlenül attól, hogy hol és miként szerzte azokat. A kompetenciák értékelése nem az input-tényezők (a képzési folyamatok időtartama, helyszíne és különösen pedagógiai módszere) alapján, hanem a meghatározott és elvárt „learning outcomes”-ok mérése alapján történik.

A módszertan kidolgozását követően modellezem az elismerési eljárást, és javaslatot teszek annak nemzeti szintű bevezetésére, amely lehetővé teszi, hogy a felnőttek az iskolarendszeren kívül szerzett tudásukat elfogadtathassák a munkaerőpiacon. A rendszer kialakítása ösztönzi az egész életen át tartó tanulásban való részvételt, vonzóbbá teszi a képzést, második esélyt biztosít. Társadalmi hatásait tekintve gazdaságosabb a képzésre fordított állami források felhasználása, növeli a foglalkoztathatóságot, segíti a szakpolitikai célok elérését.

A kutatás a TÁMOP-4.2.4.A/2-11/1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválósági Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program című kiemelt projekt keretében valósult meg. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg. A szerző a kutatás megvalósítása során Magyary Zoltán Posztdoktori Ösztöndíjban részesült.